

Deficit a dluh vládních institucí - 3. čtvrtletí 2022

10.1.2023 - Helena Houžvičková, Jaroslav Kahoun | Český statistický úřad

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí skončilo ve třetím čtvrtletí roku 2022 v deficitu odpovídajícím úrovni 3,4 % HDP. Míra zadlužení sektoru vládních institucí stoupla meziročně o 4,8 p. b. na 45,2 % HDP.

Schodek hospodaření vládních institucí ve 3. čtvrtletí roku 2022 dosáhl 60,3 mld. Kč, což v meziročním srovnání znamená zhoršení o 17,4 mld. Kč. Na tomto výsledku se podílelo především hospodaření ústředních vládních institucí, které skončilo ve schodku 69,5 mld. Kč, což představuje meziroční zhoršení o 24,4 mld. Kč. Místní vládní instituce i nadále hospodařily s přebytkem ve výši 4,6 mld. Kč, který se meziročně snížil o 9,8 mld. Kč a hospodaření fondů sociálního zabezpečení (zdravotních pojišťoven) skončilo v přebytku 4,5 mld. Kč.

„Hospodaření vládních institucí v třetím čtvrtletí roku 2022 skončilo ve schodku ve výši 60,3 mld. Kč. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně stoupla o 4,8 procentních bodů a dosáhla výše 45,2 % HDP. Na rozdíl od minulosti na straně závazků roste podíl přijatých půjček oproti emitovaným cenným papírům,“ uvedla Helena Houžvičková, ředitelka odboru vládních a finančních účtů ČSÚ.

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí, 3. čtvrtletí 2020 - 3. čtvrtletí 2022

Období	3.Q 2020	4.Q 2020	1.Q 2021	2.Q 2021	3.Q 2021	4.Q 2021	1.Q 2022	2.Q 2022	3.Q 2022
mld. Kč	-43,0	-137,5	-131,3	-40,4	-42,9	-97,0	-76,1	-8,6	-60,3
% HDP	-2,9	-9,0	-9,5	-2,6	-2,7	-6,0	-4,9	-0,5	-3,4

Poznámka: Údaje v tabulce nejsou sezónně očištěny, nelze je srovnávat mezičtvrtletně.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí stouply meziročně o 10,3 % a dosáhly 39,9 % HDP. Na meziročním růstu příjmů se podílelo zejména zvýšení příjmů z daní z výroby a dovozu, z přijatých sociálních příspěvků, daní z příjmů a přijatých úroků. Celkové výdaje vládních institucí meziročně vzrostly o 12,2 % a dosáhly 43,4 % HDP. Nejvíce vzrostly ostatní běžné transfery, sociální dávky, výdaje na hrubou tvorbu kapitálu a vydané úroky. Pokles byl zaznamenán u dotací.

Nominální dluh vládních institucí meziročně stoupl o 548,6 mld. Kč na 2 982,5 mld. Kč. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně stoupla ze 40,4 % na 45,2 % HDP, vliv nominální změny dluhu činil +8,3 p. b., přičemž rostoucí nominální HDP přispěl k poklesu zadlužení o -3,6 p. b. Mezičtvrtletně dluh stoupl o 187,5 mld. Kč, což představuje zvýšení míry zadlužení o 1,7 p. b. Růst nominálního HDP přispěl k poklesu o -1,2 p. b.

Také v třetím čtvrtletí 2022 byl nárůst dluhu (187,5 mld. Kč) výrazně vyšší než výsledek hospodaření (-60,3 mld. Kč) sektoru vládních institucí. Vládní instituce si vypůjčily o 127,2 mld. Kč více, než byla jejich potřeba financování, což se projevilo na straně aktiv zejména nárůstem hodnoty poskytnutých půjček.

Z hlediska jednotlivých komponent dluhu byl meziroční nárůst zaznamenán především u emitovaných cenných papírů (+383,4 mld. Kč) a nově i u přijatých půjček (+163,4 mld. Kč).

Dluh sektoru vládních institucí, 3. čtvrtletí 2020 - 3. čtvrtletí 2022

Saldo hospodaření vládních institucí po očištění o sezónní a kalendářní vlivy skončilo v deficitu 77,2 mld. Kč, který odpovídal 4,4 % HDP. Mezičtvrtletně se saldo hospodaření zhoršilo o 26,8 mld. Kč. Vývoj salda hospodaření vládních institucí očištěného o sezónní a kalendářní vlivy ilustruje následující graf.

Sezónně očištěné saldo hospodaření vládních institucí, 3. čtvrtletí 2020 - 3. čtvrtletí 2022

Poznámky:

Kvantifikace fiskálních ukazatelů je založena na metodice Evropského systému národních účtů (ESA 2010). Uvedené údaje jsou v metodickém souladu s údaji sloužícími pro účely statistiky nadměrného dluhu (EDP, excessive deficit procedure) a pro hodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

Přebytek/deficit vládních institucí je výše čistých půjček (+) nebo výpůjček (–) v systému národního účetnictví. Ukazatel vyjadřuje schopnost sektoru v daném období financovat (+) jiné sektory ekonomiky nebo potřebu tohoto sektoru být ostatními sektory financován (–).

Dluh vládních institucí představuje výši konsolidovaných závazků sektoru vládních institucí vyplývající z přijatých vkladů, emitovaných dluhových cenných papírů a přijatých půjček. U cizoměnových dluhových nástrojů zajištěných proti měnovému riziku je ocenění provedeno na bázi smluvního kurzu.

Saldo hospodaření je porovnáno s výší HDP v daném čtvrtletí v běžných cenách. Výše konsolidovaného dluhu vládních institucí je porovnávána se součtem posledních čtyř čtvrtletních HDP v běžných cenách. Podrobné údaje v časových řadách o saldu hospodaření a dluhu vládních institucí jsou součástí tabulek Transmisního programu (tabulka 25 a tabulka 28) publikovaných na stránkách ČSÚ v sekci „HDP, Národní účty“. (Sektor vládních institucí). Pokud není uvedeno jinak, data nejsou očištěna o sezónní a kalendářní vlivy. Časová řada sezónně očištěného salda vládních institucí (položka Čisté půjčky/ výpůjčky) Časová řada sezónně očištěných účtů za S.13 .

<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/deficit-a-dluh-vladnich-instituci-3-ctvrtleti-2022>